

Rovaniemen kaupunginkirjasto

Alueellinen kehittämistehtävä, avustushakemus 2018

Lyhyt kuvaus käyttötarkoituksesta

Haettava avustus käytetään Rovaniemen kaupunginkirjastolle annetun alueellisen kehittämistehtävän hoitamiseen. Avustuksen käyttökohteita ovat kehittämistehtävään osallistuvan kirjastohenkilöstön palkka-, työhuone- ja atk-kulut, koulutukset, alueellisiin kehittämisyhmiin osallistuminen sekä kaukolainojen antolainaus.

Digitalisaation hyödyntäminen

Rovaniemen kaupunginkirjasto painottaa alueellisessa kehittämistehtävässä digitalisaation mahdollisuuksien hyödyntämistä ja digitaalisten palveluiden käyttöönottoa alueen kirjastojen kehittämisessä, koulutuksessa ja yhteistyössä. Alueellista kehittämistehtävää toteuttamalla pyritään uudistamaan ja kehittämään kirjastojen toimintatapoja, prosesseja, vuorovaikutusta ja koulutusmuotoja digitaaliteknologian avulla. Käytännössä tämä tarkoittaa esim. uusia digitaalisia palveluita, etäpalveluita ja –yhteyksiä, automatisointia, verkossa tapahtuvaa koulutusta, digitaalisten palveluiden neuvontaa, teknologian hyödyntämistä asiakkaiden osallistamisessa, medialukutaidon vahvistamista ja aineistojen digitointia.

Tehdyistä kokeiluista, pilotoinneista ja käyttöönotetuista malleista raportoidaan kirjastojen verkostoissa ja ammattikanavilla. Toteutukset kuvataan selkeästi, jotta ne ovat helposti otettavissa käyttöön myös muissa kirjastoissa.

Lapin yleisten kirjastojen tavoitteet

Lapin kirjastoille on laadittu strategia vuosille 2017-2020 (hakemuksen liitteenä). Strategia perustuu 1.1.2017 voimaan tulleeseen Lakiin yleisistä kirjastoista. Laaditun strategian visiona on ”*Kirjasto on aktiivinen osa lappilaisten elämää*”. Lappilaisesta kirjastosta tulee vision toteutuessa kunnan aktiivinen toimija, joka pyrkii tavoittamaan kaikki kuntalaiset ja edistämään aktiivista kansalaisuutta. Kirjastolla on sekä verkossa tapahtuvaa että hakeutuva palvelua. Kirjasto on edelleen myös fyysinen tila, joka on kuntalaisten monipuolisesti käytettävissä oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan.

Strategiassa on määritelty kolme tavoitetta, joista ensimmäinen on ”*Jokainen lappilainen lukee*”. Kirjaston tehtävänä on strategian mukaan ”edistää lukutaitoja ja lukemiskulttuuria innostamalla lukemaan”. Lukemisen edistäminen kattaa kaikki kirjastoissa tarjolla olevat formaatit (e-kirjat, Celia-aineistot, äänikirjat jne.). Kirjastot tekevät hakeutuvaa työtä ja etsivät myös kohderyhmiä, jotka eivät nykyisin kirjastojen palveluita käytä.

Toinen tavoite on ”*Osaamme enemmän, jaamme osaamista*”. Lapin kirjastohenkilöstön osaamisen kehittämishankkeessa vuonna 2017 suoritettussa osaamiskartoituksessa selvitettiin

henkilökunnan osaamista sekä osaamisen kehittämistarpeita. Tavoitteeseen pääsemiseksi strategiaan on kirjattu lisäksi mm. vastuutehtävien kirjaaminen toimenkuviin, osaamiseen liittyvän koulutuksen järjestäminen sekä maakunnalliset osajaryhmät. Strategian mukaan osaamista on jaettava myös asiakkaiden käyttöön.

Kolmantena tavoitteena on ”*Teemme yhdessä*”. Tähän tavoitteeseen päästään tekemällä yhteistyötä kirjastojen, asiakkaiden, muiden hallintokuntien ja 3. sektorin kanssa. Lisäksi tavoitteen mukaan jokaiseen kuntaan perustetaan asiakasraati.

Strategian seuranta tehdään kahdesti vuodessa sekä OKM:n keräämien tilastojen että kirjastojen oman tilastoinnin perusteella.

Alueellisen kehittämistehtävän painopisteet

Uuden alueellisen kehittämistehtävän ensimmäisenä vuonna 2018 haetaan toiminaan muotoja ja vastataan akuutteihin ongelmiin sekä laaditaan pidemmän aikavälin suunnitelmia.

Lapin yleisten kirjastojen henkilökunnalle vuonna 2017 tehdyn osaamiskartoituksen mukaan kehitettäviä osaamisalueita kaikilla ammattiryhmillä ovat mm.

- Oman toiminta-alueen, toimintaympäristön ja sen erityispiirteiden tuntemus, paikallistuntemus
- Työn, töiden suunnittelu ja järjestely, toiminnan organisointi
- Oman työyhteisön, tiimin toiminnan kehittäminen
- E-aineistojen käytön hallinta ja opastus, mediataitojen opastus ryhmille

Alueellisen kehittämisen painopiste vuonna 2018 on edellä mainituissa osaamisalueissa.

Vahvistamalla mm. henkilökunnan ajanhallinnan ja itsensä johtamisen taitoja, mediataitoja sekä ns. ”uusien” aineistojen hallintaa tuetaan henkilökunnan valmiuksia toteuttaa lukemisen edistämistä asiakkaita opastamalla, erilaisilla tapahtumilla, hankkeilla ja uusilla teknologisilla menetelmillä.

Haettavalla avustuksella toteutetaan kaksi verkkokoulutusta. Suunnittelu ja johtaminen ovat teemana koulutuksessa, joka sisältää esim. tavoitteistamista, ajanhallintaa ja itsensä johtamista.

Koulutuksen tavoitteena on vastata osaamiskartoituksessa esille nousseisiin itsensä johtamisen liittyviin osaamisvajaisiin. Lapin yleiset kirjastot ovat henkilöstömäärältään pieniä, mutta työn suunnittelulla ja yhdessä tehden kirjastot voivat saavuttaa strategiassa kuvatun vision.

Toinen verkkokoulutus avaa digitalisaation eri näkökulmia käsittelemällä esim. mediaympäristön tuntemusta, lähdekriittisyyttä, digitaalisia palveluita ja niiden tuottamista. Koulutuksen tavoitteena on lisätä osaamista, joka liittyy kirjastolain asettamiin yhteiskunnallisiin tavoitteisiin, kuten aktiivisen kansalaisuuden tukemisen, yhteiskunnallisen ja kulttuurisen vuoropuhelun edistämiseen sekä monipuoliseen lukutaitoon.

Lisäksi järjestetään yksi lähikoulutuspäivä, jonka tavoitteena on tutustuttaa osallistujat erilaisiin tiedonlähteisiin. Osaamiskartoituksessa noin kolmanneksella kaikkia vastaajia oli osaamisvajetta tiedonlähteiden tuntemuksessa ja tiedonhakutaidoissa muista kuin omasta tietokannasta.

Lähi- ja verkkokoulutusten lisäksi Rovaniemen kirjaston henkilökunta jalkautuu alueen kirjastoihin paikallisiin koulutuksiin, joissa käydään läpi e-aineistojen käytön opastamista asiakkaille.

Resurssit

Lapin maakunnan yleisten kirjastojen yhteistyön keskeinen toimintaelin on Lapin kirjaston johtoryhmä, jossa ovat edustettuna kaikkien Lapin kuntien kirjastot. Se on noin neljä kertaa vuodessa kokoontuva ryhmä, jossa suunnitellaan yhdessä kirjastojen toimintaa. Siellä sovitaan yhteiset käytännöt, toimintatavat, päätetään yhteishankinnoista ja palveluista sekä jaetaan osaamista ja tietoa kehittämishankkeista.

Alueelliselle kehittämistehtävälle nimetään vastuuhenkilö, jonka tehtäviin kuuluu alueellisen kehittämistehtävän koordinointi ja alueellisten koulutusten järjestäminen, yhteistyön ja vuoropuhelun kehittäminen sekä Lapin kirjaston johtoryhmän sihteerin tehtävät. Tehtävään resursoidaan 0,7 htv eli 3,5 päivää viikossa erikoiskirjastonhoitajan työaika.

Kirjastotoimenjohtajan tehtäviin kuuluu alueellinen yhteistyö, johon kuuluu osallistuminen Lapin kirjaston johtoryhmätyöskentelyyn, ja näihin varataan työaika 0,1 htv. Kirjastotoimen apulaisjohtajan tehtäviin kuuluu vastuu tilastoinnista ja sen ohjaamisesta sekä asiakaskyselyiden organisointi, ja työaika varataan 0,1 htv. Kirjastosihteerin tehtäviin kuuluu yhteisesti hankittujen palveluiden ja yhteishankintojen laskutus alueen kirjastoilta, johon varataan 0,1 htv. Kaukolainojen antolainauksesta vastaavan kirjastonhoitajan tehtävänä on kaukolainauksen ja kaukolainojen kuljetuksen organisointi, valvonta ja tilastointi, johon varataan 0,3 htv työpanos. E-aineistojen valintaa, käyttöä ja koulutusta koordinoivan erikoiskirjastonhoitajan työajasta alueelliseen kehittämistehtävään käytetään 0,2 htv. Tiedottamisesta vastaavan informaation työaika varataan 0,1 htv. Tiedottajan vastuulla on välittää kirjastoille tietoa valtakunnallisista tapahtumista, koota noin neljä kertaa vuodessa ilmestyvä Lapin yleiset kirjastot tiedottavuuksikooste sekä vastata osaltaan muusta alueellisesta tiedottamisesta.

Alueellista yhteistyötä varten on perustettu työryhmiä, jotka toimivat omien erikoisalojensa osaja-, kehittämis- ja vertaisverkostona. Työryhmät ovat lasten- ja nuorten- sekä musiikkikirjastotyö, kirjastoauto toiminta ja erityisasiakkaiden palvelut, ja ryhmät tapaavat sekä verkon välityksellä että yhteisissä vuosittaisissa suunnittelukokouksissa. Kunkin työryhmän vetäjän työajasta tehtävään varataan 0,05 htv, eli yhteensä 0,2 htv. Alueellisten osaamisryhmien lähitapaamisia järjestetään kullekin ryhmälle kaksi kertaa vuodessa Ryhmän jäsenten matkakulut sisältyvät avustushakemukseen.